

Ympäristötietoa puusepänteollisuudessa toimiville yrityksille

Jätehuolto

Jätelain mukaan kaikkien on huolehdittava siitä, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän ja ettei jätteestä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jäte on pyrittävä hyödyntämään ensisijaisesti tuotteena tai aineena ja toissijaisesti energiana.

Oulun seudun **jätehuoltomääräyksissä** veloitetaan jätteen lajitteluun ja erillis-keräykseen sekä annetaan määräyksiä mm. jätteiden käsittelyä, keräystä ja keräysvälineiden tyhjentämistä. Lisäksi määräyksissä on jätteiden keräysvälineitä, -paikkoja ja -tiloja koskevat tekniset perusvaatimukset sekä jätteen pakkaamista, kuljetusta ja käsittelyä koskevat vaatimukset. Jätehuoltomääräykset koskevat kaikkia kuntalaisia ja yrityksiä.

Vähennä jätteen syntyä

Pienentämällä syntyvän jätteen määrää vähennetään myös jätehuollosta aiheutuvia kustannuksia. Käyttämällä raaka-ainetta säästeliäästi jätteen määrä vähenee. Vastaavasti mahdollinen jätteen hyödyntäminen raaka-aineena pienentää kuluja.

Jätteiden lajittelu ja hyödyntäminen

Puusepänteollisuuden jätteet sekä käyttämättä jääneet ainekset on jätehuoltomääräysten mukaisesti lajiteltava erillisinä jakeina ja toimitettava hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi asianmukaiset luvat omaavalle vastaanottajalle seuraavasti:

- **puu**, mikäli sitä syntyy keskimäärin yli 20 kiloa viikossa
- **metalli ja pienmetalli**, mikäli sitä syntyy keskimäärin yli 10 kiloa viikossa.
- **keräyspaperi**, kerätään aina erikseen
- **Keräyskartonki**, mikäli sitä syntyy keskimäärin yli 10 kiloa viikossa
- **pahvi**, mikäli sitä syntyy keskimäärin yli 10 kiloa viikossa
- **keräyslasi**, mikäli sitä syntyy keskimäärin yli 20 kiloa viikossa
- **biojäte**, mikäli kiinteistöllä on ruuan valmistusta, ruokala, elintarvikemyymälä tai vastaava
- **sekajäte**
- **ongelmajätteet**

Materiaalina hyödynnettäväksi toimitettavia jätteitä ovat mm. puhdas puuaines, paperi ja pahvi, metalli ja metallia sisältävät koneet ja laitteet, lasi ja styrox. Myös muut hyötyjätteet, joille on osoitettu vastaanottoaika sekä suuret kertaerät on suositeltavaa ohjata hyötykäyttöön. Esimerkiksi muovin toimittaminen energijätteenä vähentää sekajätteen määrää. Hyödynnettäväksi kelpaamaton sekajäte toimitetaan kunnan osoittamaan keräyspaikkaan.

Erilaatuiset ongelmajätteet toimitetaan aina ongelmajätteen käsittelyyn omina jakeinaan.

Jätteen keräys

Jäteastioista pitää käydä ilmi, mitä jätettä astiaan kerätään. Selkeät opasteet keräilyvälineissä helpottavat jätteen lajittelua. Henkilökuntaa on opastettava jätteen oikeassa lajittelussa.

Puujäte

Käsittelemätön puujäte, joka ei sisällä kyllästysainetta, maalia, lakkaa liimaa ym. soveltuu polttopuuksi myös kotitalouksissa.

Sahanpuru, sahanjauhopyly ja höylänlastu on varastoitava siten, ettei se pääse leviämään ympäristöön, esim. siilossa tai säkissä. *Puhdasta sahan- ja kutterinpurua* voidaan hyödyntää mm. eläinten kuivikkeena maatiloilla ja talleilla, sellu- tai lastulevyteollisuudessa ja energian tuotannossa. Purua voi viedä sopimuksesta myös jätekeskukseen kompostoitavaksi.

Liimapitoinen puu ei ole puhdasta puuta eikä sovellu poltettavaksi kotitalouksissa. Liimapitoisessa puujätteessä on kemiallisia yhdisteitä, jotka synnyttävät hääkää, tervaa, hiilivetyjä, haitallisia tyyppiyhdisteitä ja muita myrkyllisiä päästöjä epäedullisissa palamisolosuhteissa.

Kuorma- ja trukkilavat koostuvat sekä puhtaasta että käsitellystä puumateriaalista. Ehjät lavat voi kierrättää sellaisenaan. Puhdas puu soveltuu esim. kotona poltettavaksi, muu puumateriaali tulee toimittaa asianmukaiselle vastaanottajalle.

Maalattu puu, vaneri, lastulevy yms. puulevyjäte tulee toimittaa asianmukaiselle vastaanottajalle tai poltettavaksi laitokseen, jonka ympäristöluvassa on sallittu ko. puujätteen poltto.

Kyllästeitä sisältävä puujäte on ongelmajätettä. Kaikki kyllästeitä sisältävä jäte on erotettava muusta jätteestä ja varastoitava tiivispohjaisessa, katetussa astiassa. Jäte käsitellään ongelmajätteitä koskevan ohjeistuksen mukaisesti.

Puujätteen hyödyntäminen energiana

A. Puhdas puu, biopolttoaine, sopii poltettavaksi myös kotitalouksissa	B. Kemiallisesti käsitelty puu, biopolttoaine, lämpölaitokset (vaatii ympäristöluvan)	C. Kierrätyspolttoaine, sovelletaan jätteenpoltoasetusta, jätteenpolttolaitokset	D. Ongelmajäte
<ul style="list-style-type: none"> • käsittelemätön, puhdas puutavara • kuori • lankut, laudat • viilut • massiivihirsi • puhtaasta puusta valmistetut trukkilavat • puru, kutteri 	<ul style="list-style-type: none"> • liimoja ja pinnoitteita sisältävä puu • lastulevyt • HDF ja MDF –levyt • liimatut viilut • kertopuu (liimapuu, lamellihirsi, liimapalakit)* • yhdistelmäpuusta valmistetut trukkilavat 	<ul style="list-style-type: none"> • sisältää orgaanisia halogeeniyhdisteitä • ei sisällä puunkyllästysaineita • Keittiökalusteet • huonekalut • muoveja, metallia yms. epäpuhtauksia sisältävä puu • purkupuuta (pl.kestopuu) 	<ul style="list-style-type: none"> • puunkyllästysaineilla käsitelty puu • kestopuuta sisältävä purkupuuta • sähkö- ja puhelinpylväät • ratapölkkyt
<p>* Yrityksen toiminnassa syntyvät vähäiset määrät lamellihirttä yms. voidaan hyödyntää energiana yrityksen omassa lämmityskattilassa ilman ympäristölupaa</p>			

Rakennuselementtijätteet toimitetaan hyödynnettäväksi mahdollisuuksien mukaan (esim. kipsilevymurske, suuret vuorivillakappaleet, tuulensuojalevyjäte). Jätekeskukseen loppusijoitettavaksi toimitettava jäte on hyvä murskata tai paalata ennen kuljetusta.

Hyötyjätteet

Metallijätteen kuten maalipurkit ja tyhjät aerosolitölkit voi viedä lajiteltuna esim. Ruskon jätekeskuksen Oivapisteelle (maksuton) tai muille metallia vastaanottaville yrityksille.

- Metallinkeräykseen toimitettavien purkkien on oltava tyhjiä ja kuivia.
- Isot tyhjät maaliastiat kerätään sisäkkäin suuaukko alaspäin ja pohjaan tehdään reiät tuuletuksen ja kuivumisen varmistamiseksi.
- Aerosolipullojen tulee olla ehjiä ja tyhjiä (ponnekaasuttomia)

Lasi: *pakkauslasin* voi toimittaa hyödynnettäväksi, kun taas *tasolasi ja laminoitu ikkunalasi* eivät kelpaa tavalliseen lasinkeräykseen. Ruskon jätekeskuksessa on erilliset keräyslavat myös laminoidulle lasille ja tasolasille.

Hyödynnettäväksi kelpaava **verhoilujäte** kerätään erilleen ja toimitetaan kierrätykseen. Sopivia kangaspaloja voidaan hyödyntää esim. askartelutarvikkeina.

Paperinkeräykseen kelpaavat sanoma- ja aikakauslehdet, mainosposti, kirjekuoret, kopio- ja konekirjoituspaperit, atk-listat ja ketjulomakkeet. Keräyksen voi hoitaa ottamalla yhteyttä Paperinkeräys Oy:n Oulun toimipisteeseen, sopimalla keräyksestä jätehuoltoyrityksen kanssa tai toimittamalla paperin itse jätekeskuksen keräyspisteeseen (maksuton).

Pahvinkeräykseen kelpaavat ruskea pahvi ja voimapaperi sekä kaikenväriset aal-topahvit. Keräys jätehuoltoyrityksen kanssa sopimalla tai itse toimitettuna jätekeskuksen keräyspisteeseen (maksuton).

Hyödynnettäviä **muovijätteitä** ovat mm. muoviset kääreet, pullot, astiat, kanisterit, pakkauskalvot, kassit ja pussit. Jos muoviset pakkausvanteet ovat joko PP- tai PET-muovia, ne sopivat muovin keräykseen. Muovinkeräykseen ei kelpaa styrox, vaahtomuovi tai PVC-muovi. Muovi toimitetaan jätekeskukseen tai kerätään energijakeena.

Energiajätteeseen ei saa laittaa keräyskelpoista paperia tai pahvia, jos sitä syntyy yli 10 kiloa viikossa. Energiajätteeksi soveltuvat mm. pakkausmuovit ja -nauhat, likainen ja kostea paperi-, pahvi- ja puujäte ja styrox-muovit. Poltettavaksi ei kuitenkaan sovellu PVC-muovi tai metalli-, lasi- tai ongelmajäte.

Tynnyrit tyhjennetään, suljetaan ja toimitetaan metalleja vastaanottavalle taholle, kuten Ruskon jätekeskuksen Oivapisteelle (maksuton) tai muille metallia vastaanottaville yrityksille.

Tuhkaa voidaan hyötykäyttää esim. lannoitteena, jätteenä tuhka lajitellaan sekajätteeseen. Käytettäessä tuhkaa mm. metsälannoituksessa tulee huomioida metsänhoitosuositukset.

Sekajäte, joka ei kelpaa hyödynnettäväksi materiaalina tai energiana, toimitetaan kaatopaikalle.

Kemikaalijätteet

Jos varoitusmerkinnöin varustetut **kemikaaliastiat**, kuten liima-, maali- ja lakka-astiat eivät ole täysin kuivia, ovat ne ongelmajätettä. Tarkoituksellinen kuivatus on kielletty.

Täysin kovettunut, kuiva liimajäte voidaan laittaa sekajätteeseen. **Nestemäinen tai osittain kovettunut liimajäte** on ongelmajätettä, jos se käytöturvallisuustiedotteen mukaan sisältää esim. liuottimia. Tällöin jäte käsitellään ongelmajätteitä koskevan ohjeistuksen mukaisesti.

Liimaiset pesuvedet kerätään erilleen ja toimitetaan ongelmajätteen käsittelyyn.

Kiinteä, kuiva maali-, lakka- ja polyuretaanijäte toimitetaan kaatopaikalle. Vajaat aerosolitölkit ja maalipurkit, joissa on märkää maalia, on toimitettava ongelmajätteille tarkoitettuun keräyspisteeseen.

Pienet määrät kuivaa maalia ja liuottimia sisältävät **rätit ja trasselit** voidaan laittaa sekajätteeseen, muutoin ongelmajätelaitokselle. Öljyiset materiaalit ovat aina ongelmajätettä.

Kemikaalien varoitusmerkinnät

Nykyiset kemikaalimerkinnät (poistuvat vaiheittain 1.6.2015 mennessä)

F / F+ Helposti / erittäin helposti syttyvä	O Hapettava	C Syövyttävä
T / T+ Myrkyllinen /erittäin myrkyllinen	E Räjähävä	
Xn / Xi Haitallinen / ärsyttävä	N Ympäristölle vaarallinen	

Uudet CLP-asetuksen mukaiset merkinnät

 Akuutisti myrkylliset aineet GHS01	 Elinvaurioita aiheuttavat karsinogeeniset, mutageeniset ja lisääntymismyrkylliset aineet, hengitystieherkistäjät GHS02	 Akuutisti myrkylliset aineet, iho-, silmä- ja hengitystieärsytystä aiheuttavat aineet GHS03
 Syövyttävät aineet, vakavan silmävaurion vaaraa aiheuttavat aineet GHS04	 Räjähdyksvaaraa aiheuttavat aineet GHS05	 Helposti syttyvät aineet GHS06
 Hapettavat aineet GHS07	 Ympäristölle vaaralliset aineet GHS08	 Paineenalaiset kaasut, nesteytetty kaasut GHS09

Kemikaalit ja käyttöturvallisuustiedotteet

Toiminnanharjoittajan tulee olla selvillä käytössä olevien kemikaalien vaarallisista ominaisuuksista ja luokituksista sekä kemikaalien käsittelyyn liittyvistä vaaroista ja tiedottaa niistä kemikaaleja käyttäville työntekijöille.

Kemikaaleille tulee olla oma erillinen säilytystila, kuten kemikaalivarasto, joka on merkitty varoitusmerkein. Varaston tulee olla lukittava tai valvottu tila, jossa on tuuletus tai ilmanvaihtojärjestelmä. Säilytystilan ja käyttöpaikan tulee olla tiivis, jotta nestemäisten kemikaalien pääsy vesistöön, viemäriin tai maaperään on estetty. Mikäli tila on viemäroity, kemikaalit on säilytettävä valuma-altaassa tai viemäri

tulee sulkea sulkuventtiilillä tai umpinaisella kannella. Ulkona sijaitsevat kemikaalisäiliöt tai -astiat on sijoitettava tiivispohjaiselle, reunakorokkeiden varustetulle alustalle. Kemikaalit tulee säilyttää ensisijaisesti alkuperäispakkauksissaan, jolloin pakkauksesta käy selville aineen laatu ja ominaisuudet. Imeytysainetta tai -materiaalia on oltava saatavilla vahinkotilanteiden varalle.

Kemikaalien käsittelyyn tarkoitettussa työpisteessä tulee olla saatavilla ajantasaiset käyttöturvallisuustiedotteet. Tiedotteesta voi tarkistaa kemikaalin ja siitä syntyvän jätteen ominaisuudet. Käyttöturvallisuustiedotteen saa kemikaalin valmistajalta mm. tilauksen yhteydessä.

Ongelmajätteet

Jos kemikaalipakkauksessa tai käyttöturvallisuustiedotteessa on varoitusmerkki (ks. edellä) tai varoituslauseke (R-lause) on aine hävitettävä ongelmajätettä. Myös pienet määrät on toimitettava asianmukaiselle vastaanottajalle.

<i>Ongelmajäte</i>	
Liima	Jäteöljy ja muu öljyinen jäte
Maali	Akut ja paristot
Lakka	Loisteputket, energiansäästölamput
Maalin ym. vesilietteet ja pesuvedet	Sähkö- ja elektroniikkaromu
Liuottimet (tärpätti, tinneri, asetonit, bensiini)	Käytetyt maalausvälineet
Liuotinpohjaiset massat	Ei-tyhjät aerosolit
Maalin- tai lakanpoistoaineiden jätteet	Öljyiset trasselit
Painekyllästetty puu	Hartsit, kitit, tasoitteet

- ✓ Erilaiset ongelmajätteet on aina kerättävä ja pidettävä erillään toisistaan ja muista jätteistä.
- ✓ Ongelmajätteet on pakattava ja merkittävä asianmukaisesti ja niille tulee olla erillinen lukittava tai valvottu tila.
- ✓ Ulkona sijaitsevilla jäteastioilla tulee olla valuma-allas sekä kate (kansi).
- ✓ *Nestemäiset ongelmajätteet* on säilytettävä tiiviisti suljetuissa, asianmukaisissa, merkityissä astioissa. Astiat on sijoitettava tiivispohjaiselle reunakorokkeiden varustetulle alustalle tai viemärimättömälle kestäväälle lattialle.
- ✓ Ongelmajätteiden keräyspaikan tulee olla tuulettuva tai ilmastoitu.
- ✓ Yrityksen keräyspaikalla tulee olla nimetty hoitaja, joka vastaa jätteiden asianmukaisesta keräyksestä, varastoinnista ja eteenpäin toimittamisesta luvan omaavalle vastaanottajalle. Viimekädessä ongelmajätteistä vastaa yrityksen omistaja.
- ✓ Ongelmajätettä saa luovuttaa vain asianmukaiselle vastaanottajalle.
- ✓ Yrityksen eteenpäin toimitetusta ongelmajätteestä on pidettävä kirjaa, josta käy ilmi niiden määrä, laatu ja se, mihin jäte on kuljetettu. Kirjanpito (esim. siirtoasiakirjat tai kuitit) on säilytettävä kolme vuotta toimituksesta.

Muuta huomioitavaa

Polttonestesäiliöt

Polttonestesäiliöt eivät saa aiheuttaa maaperän tai muun ympäristön pilaantumisen vaaraa. Oman jakeluaseman ympäristö on järjestettävä siten, ettei polttonestettä pääse maahan, viemäriin tai vesistöön vuotojen tai roiskumien johdosta. Säiliöt ja tankkausalue tulisi sijoittaa tiiviille alustalle ja valumat estää valuma-altaan avulla tai käyttämällä 2-vaippasäiliötä. Asianmukaisessa säiliössä on ylitäytönestinjä ja säiliö sekä sen letku ovat lukittavia. Imeytysainetta on oltava saatavilla mahdollisten vahinkojen varalle.

Mahdollisesti öljyllä tai muulla kemikaalilla likaantunut maa-aines ja roiskeet on poistettava ja toimitettava asianmukaiseen ongelmajätteiden käsittelyyn.

Tilavuudeltaan yli 1,5 m³ polttoainesäiliöt tulisi tarkastuttaa valtuutetulla tarkastajalla vähintään kerran kymmenessä vuodessa.

Jätevedet

Haitalliset tai vaaralliset aineet jätevedessä voivat aiheuttaa ongelmia viemäriin, pumppaamoilla tai jätevedenpuhdistamoilla. Yritystoiminnassa syntyvien normaalisti talousvedestä poikkeavien jätevesien johtamisesta viemäriin tulee sopia paikallisen vesihuoltolaitoksen kanssa. Tämä tarkoittaa *teollisuusjätevesisopimuksen* solmimista.

Esimerkiksi leikkuunesteitä tai kone- ja teollisuuspesuaineita ei saa laskea viemäriin tai maaperään, vaan ne (myös biohajoavat) on käsiteltävä ongelmajätteistä annettujen ohjeiden mukaisesti. Niitä ei myöskään saa laimentaa viemäriin johtamiseksi. Kemikaalien käsittelyyn ja säilytykseen tarkoitetuissa tiloissa ei saa olla viemäriyhteyttä.

Yritysjätteiden jätehuolto:

Jätehuollosta kannattaa sopia asiantuntevan jätehuoltoyrityksen kanssa ja selvittää yrityksessä syntyvien jätteiden keräysmahdollisuudet. Paikallisten jätehuoltoyritysten yhteystietoja löytyy esimerkiksi osoitteesta <http://www.oulu.ouka.fi/jatehuolto/jarjestaminen/jatehuoltoyritykset.htm>.

Lisätietoja jäte- ja muista ympäristöasioista:

Hyötyjätteet ja jätekuljetus

- Oulun jätehuolto: www.ouka.fi/jatehuolto/

RUSKON JÄTEKESKUS JA OIVAPISTE: Ruskonniityntie 10 90630 Oulu
(neuvonta p.044 703 3961, vaaka p. 08-5584 3970)
Avoinna: ma - pe klo 7 – 20, 1.4.–30.11. myös la klo 8.30-15
Ongelmajätteen vastaanotto Ruskossa ma-to klo 7-15, pe klo 7-12

- - Keräysmetalli, pienmetalli Oivapisteeseen (maksuton)
- - Paperi Oivapisteeseen (maksuton)
- - Pahvi Oivapisteeseen (maksuton)
- - Ongelmajäte vaa'alle (maksullinen)
- - Keräyslasi ja muu lasi vaa'alle (maksullinen)
- - Puu vaa'alle (maksullinen)
- - Muovi vaa'alle (maksullinen)
- - Sekajäte vaa'alle (maksullinen)

Jätevedet

- Vesi- ja viemärlaitosyhdistys VVY: www.vvy.fi

Ongelmajätteet

- Ekokem Oy: www.ekokem.fi

Kemikaalit ja polttonestesäiliöt

- Oulu-Koillismaan pelastuslaitos: www.oulunkaupunki.fi/pelastuslaitos/
- Turvatekniikan keskus: www.tukes.fi

Oulun seudun ympäristötoimi

Kauppatori

PL 34

90015 Oulun kaupunki

- Jätehuoltomääräykset, ohjeet, oppaat: www.ouka.fi/ymparisto/
- Ympäristötarkastaja Heini Iinatti, p. 044 703 6764
- Ympäristötarkastaja Eila Öljymäki, p. 044 703 6768